

Pictura 2020

Pictura 2020

Groningen, december 2014

Pictura het podium

Inleiding

Het Kunstlievend Genootschap Pictura, opgericht in 1832, is een van de zeven nog actieve kunstgenootschappen in Nederland. Het genootschap kent een rijk verleden, waarin het zich in eerste instantie verbonden wist met het Groninger Museum en in latere jaren meer en meer de voorwaarden wist te creëren waaronder het de kunst in Groningen in de ruime zin van het woord voor het voetlicht kon brengen. Sinds oktober 1934 is het genootschap gevestigd in het huidige, monumentale, pand op de hoek van het Martinikerkhof en de Sint Walburgstraat. Het pand is destijds aangekocht door mr. F.F. Beukema, oud-voorzitter van Pictura en aan het genootschap geschonken. Een rijk scala aan gerenommeerde kunstenaars heeft werk in Pictura kunnen exposeren.

De Ploeg

Pictura is lang geassocieerd met de Groninger Ploeg. Deze kunstbeweging was veelvuldig gebruiker van de fraaie bovenzaal. In de loop van de jaren heeft het Groninger museum deze rol meer en meer overgenomen.

Pictura heeft in de beginjaren ook werken aangekocht en een 'eigen collectie' verworven. Echter, door de altijd nijpende financiële omstandigheden, is deze in de loop van de tijd ook weer verkocht. Het genootschap legt zich nadrukkelijk toe op het bieden van een podium voor de Groninger kunstenaars en kiest er niet voor om een museale collectie aan te leggen of de functie van galeriehouder te vervullen.

het Podium

Pictura bood en biedt op geheel eigen wijze een podium aan Groninger kunst en kunstenaars. Met gemiddeld acht exposities in een kalenderjaar worden steeds wisselende thema's en werken voor het voetlicht gebracht. Was in 1832 de doelstelling: "*de Teeken- en schilderkunst te bevorderen en aan te moedigen*", tegenwoordig is de doelstelling van Pictura ruimer verwoord en wil het genootschap "*de beeldende kunst en nijverheidskunst in de ruimste zin van het woord aanmoedigen en bevorderen*". Pictura toont grotendeels alle vormen van beeldende en toegepaste kunst. Van oudsher ligt de nadruk op kunstenaars die in het Noorden werkzaam zijn. Met haar tentoonstellingsbeleid biedt Pictura inzicht in de ontwikkeling van de kunst.

Kortom, Pictura is er in haar lange geschiedenis in geslaagd een brugfunctie te vervullen tussen de kunstenaars en het kunstminnende publiek in Stad en Ommeland en heeft daarmee een unieke plek in de Groninger kunstwereld verworven.

De bovenzaal waar het geëxposeerde werk de museale uitstraling krijgt die het verdient

Pictura de organisatie

Donateurs en bezoekers

Pictura weet zich gesteund door een groep van ca. 400 donateurs die met een jaarlijkse bijdrage van tenminste EUR 20 een belangrijke bijdrage leveren aan de exploitatie. In ruil hiervoor ontvangen zij een papieren uitnodiging voor de openingen van de exposities en worden er speciale lezingen of activiteiten georganiseerd. De tentoonstellingen trekken een gemiddelde van 20-25 bezoekers per middag, wat neer komt op ca. 4.000 per jaar.

Beheerders, expositiecommissie en bestuur

De organisatie prijst zich gelukkig met de twee beheerders die de dagelijkse leiding van het genootschap vervullen en gastheer zijn bij de tentoonstellingen. Daarnaast is er de tentoonstellingscommissie die met 7 leden het tentoonstellingsbeleid uitzet en invulling geeft. Het bestuur bestaat eveneens uit 7 leden en is verantwoordelijk voor het algemene beleid van het genootschap en het dagelijks bestuur. De beide beheerders waren tot dit jaar bij Pictura werkzaam via de Stichting WeerWerk vanuit de regeling Wet werk en bijstand (WWB). De leden van het bestuur en de expositiecommissie zijn vrijwillig aan het genootschap verbonden en ontvangen hiervoor geen enkele vergoeding.

Exploitatie

Pictura opereert geheel op eigen kracht en ontvangt hiervoor geen structurele subsidie of bijdrage vanuit de provincie, gemeente, of andere instelling.

In het verleden is uitsluitend voor bijzondere projecten, zoals de restauratie van de Herenkamer en de uitgifte van het boek Pictura 175, beiden in 2007, incidentele subsidie ontvangen. Tot twee maal toe heeft het genootschap een legaat mogen ontvangen. Deze gelden worden in zijn geheel aangewend voor het onderhoud en de instandhouding van het pand, volgens een meerjarig onderhoudsplan. Hierdoor blijft dit markante Rijksmonument ook in de toekomst voor het genootschap en voor de stad Groningen bewaard.

De donateurs en de inkomsten uit de tentoonstellingen, hanggelden en de opbrengsten uit de verkoop van kunstwerken vormen het inkomen van Pictura waaruit de exploitatie gefinancierd wordt.

De bestuurs- of Herenkamer in volle glorie hersteld in 2007

Pictura in beweging

De aanloop

Het spreekt voor zich dat de economische crisis, sinds 2008, ook voor Pictura gevolgen heeft gehad. Het genootschap zag de inkomsten uit de verkoop van kunstwerken sterk dalen en bovendien werd het een steeds grotere uitdaging om de maximale opbrengsten uit de hanggelden te genereren. Pictura heeft zich dan ook de afgelopen jaren meermalen de vraag gesteld hoe de weg naar de toekomst in te slaan.

Vanuit de expositiecommissie en het bestuur is een werkgroep samengesteld die zich heeft gebogen over de vergroting van de zichtbaarheid in de stad en de naamsbekendheid van het genootschap. Dit heeft in 2012 geresulteerd in een kordate visie met de titel *“Pictura Verrast!”* Daarnaast heeft in datzelfde jaar Nathalie Patty zich gedurende haar MA-stage Kunstgeschiedenis gebogen over de vraag hoe de donateurs Pictura ervaren. Dit heeft geresulteerd in het rapport van juli 2012 met de titel *“Publieksonderzoek: de denkbeelden van het publiek over Kunstlievend Genootschap Pictura en zijn activiteiten”*

Twee belangrijke rapporten waarover bestuur en expositiecommissie zich gedurende de afgelopen jaren hebben gebogen en van waaruit de aanbevelingen zeer ter harte zijn genomen.

De wens

Gedurende de afgelopen jaren heeft het genootschap herhaaldelijk de wens uitgesproken ook in de toekomst zelfstandig te kunnen blijven bestaan en haar podiumfunctie te behouden zonder aanspraak te maken op structurele subsidies.

Het vervolg

Om het genootschap gereed te maken voor de toekomst is Pictura 2020 geformuleerd.

De belangrijkste aandachtspunten hierbij zijn:

- het samenstellen van een sterke expositieagenda
- het ontwikkelen van activiteiten die, in samenhang met de exposities, inkomen genereren
- het uitbreiden van de organisatie d.m.v. het werven van mensen met specifieke kwaliteiten
- het organiseren van de aansturing van de organisatie
- het actief werven van nieuwe vrienden/donateurs
- het zoeken naar nieuwe samenwerkingsverbanden
- het vergroten van de publiciteit rondom en daarmee de zichtbaarheid van Pictura

-
-
-

Pictura 2020

De toekomst

Om tot de genoemde aandachtspunten te kunnen komen is in de afgelopen jaren in wisselende bestuursamenstelling al veel voorwerk verzet, maar is er ook nog veel werk aan de winkel

* *Opbrengsten verhuur*

Er is ruimhartig en transparant gediscussieerd om tot het nieuwe verhuurmodel van de beschikbare expositieruimten te komen, zie bijlage 1.

Een aantrekkelijke verdeling van de ruimten maakt het voor een grotere groep kunstenaars mogelijk om bij Pictura te exposeren. De nieuwe voorwaarde in de verhuurovereenkomst die ervoor zorgt dat bij elke expositie tenminste één rondleiding of masterclass door de kunstenaar(s) wordt verzorgd draagt bij aan de uitbreiding van het aantal activiteiten.

Daarnaast zijn er nog veel meer mogelijkheden, waarbij de begrenzing van de locatie en de beschikbare menskracht steeds bepalend zijn.

* *Uitbreiding organisatie*

Pictura prijst zich gelukkig met twee enthousiaste en deskundige beheerders. Beiden waren aangesteld vanuit de regeling WeerWerk, maar dit dienstverband is voor één van hen in 2014 beëindigd en ook voor de tweede beheerder is dit dienstverband nog maar beperkt geldig. Pictura heeft besloten om te voorzien in een aanvulling op het inkomensgat dat is ontstaan om zodoende de continuïteit van de werkzaamheden mogelijk te maken. Het spreekt voor zich dat dit een extra belasting op de exploitatie vormt.

Om nieuwe activiteiten beter voor het voetlicht te brengen is het nodig de organisatie uit te breiden met nieuwe vrijwilligers, die elk met een eigen specifieke expertise kunnen bijdragen aan de groei van Pictura en haar zichtbaarheid. Deze nieuwe mensen moeten kunnen vertrouwen op een gedegen kennismaking met de rest van de organisatie en een periode van inwerken waarna de eigen expertise ten volle en ten gunste van het genootschap kan worden ingebracht.

* *Vrienden/donateurs*

Ten aanzien van de ledenwerving is het afgelopen jaar een contributieverhoging doorgevoerd en is de vrienden/donateurs gevraagd een bedrag van tenminste EUR 25 over te maken. Deze vraag is door ruim 95% van de leden gehonoreerd. In de komende tijd zal het aandachtspunt vooral liggen bij de uitbreiding van het aantal vrienden/donateurs door actieve werving ten tijde van de doorgaans goed bezochte openingen van de Pictura exposities. Momenteel voorziet Pictura met de ontvangen donaties voor ca. de helft in de exploitatiekosten. Het streven is deze inkomsten met tenminste de helft te verhogen.

* *Samenwerking*

De eerste stappen zijn gezet in de hernieuwde samenwerking met het Groninger Museum. Dit heeft geresulteerd in een prachtige expositie van werken die uit het voormalige eigendom van Pictura komen en in het depot van het Groninger Museum liggen opgeslagen.

Van juni t/m december 2014 is een selectie van dit werk in het *Prentenkabinet* te zien geweest en zijn er ideeën ontstaan voor meer vormen van samenwerking in de toekomst. Ook met de Van Diepen Stichting zijn verkennende gesprekken gevoerd over de mogelijkheid van samenwerken. In de Fraeylemaborg zijn gedurende het afgelopen jaar de *etsen van Rembrandt*, volgens de overlevering nog altijd in het bezit van Pictura maar eveneens in beheer bij het Groninger Museum, getoond. Deze expositie heeft aanleiding geboden om over verdergaande plannen voor nauwere samenwerking na te denken.

* *Zichtbaarheid en naamsbekendheid*

Het afgelopen jaar is al een goede start gemaakt met de inzet van o.a. de sociale media voor het vergroten van de zichtbaarheid en de naamsbekendheid van Pictura. De facebook pagina wordt regelmatig voorzien van nieuws over de tentoonstellingen en activiteiten en kent inmiddels ruim 4.000 volgers. Eind 2014 is voor het eerst gestart met de verzending van een digitale nieuwsbrief. Ook hiermee wordt geprobeerd een groeiende groep belangstellenden aan het genootschap te binden.

Ook profileert Pictura zich nadrukkelijker op het gebied van talentontwikkeling. De uitreiking van de Egbertsprijs is aandachtspunt voor begin 2015. Op 11 januari opent de expositie waarna het publiek en de jury samen bepalen wie de winnaar is. De prijs wordt één keer per vijf jaar uitgereikt.

In aanvulling daarop is het afgelopen jaar voor de eerste keer de Publiekslieveling georganiseerd. Ook dit evenement zal in de komende jaren, onder vernieuwde voorwaarden, herhaald worden.

De bestaande samenwerking met Minerva en de Klassieke Akademie wordt eveneens voortgezet d.m.v. de open dagen, de lentesalons en/of de eindexamenexposities.

De vraag

Pictura ziet het als haar uitdaging om gedurende de komende vijf jaren de genoemde aandachtspunten uit te voeren en verder te brengen waarmee het genootschap ook in 2020 nog een uniek podium biedt aan de noordelijke kunst, kunstenaars en het kunstminnende publiek in Stad en Ommeland.

Tegelijkertijd realiseert het bestuur zich dat dit een ongelofelijke aanslag betekent op de inzet van de beheerders en vrijwilligers die momenteel aan het genootschap verbonden zijn. Een dergelijke transitie kan niet slagen zonder de inhuur van professionele aansturing en begeleiding. Deze inhuur zal niet tegen een commercieel tarief plaatsvinden, maar kan ook niet volstaan met een louter vrijwillige bijdrage.

De middelen

Het bestuur heeft voor de transitie een bedrag van EUR 25.000 begroot. Uit de eigen exploitatie is een bedrag van EUR 2.500 gereserveerd voor dit doel in 2015 en EUR 2.500 voor 2016. Voor het restant wordt een eenmalige fondsaanvraag opgesteld. De inzet van de professionele aansturing zal er op gericht zijn de organisatie per 2017 zo op te zetten dat deze zelfstandig de laatste fasen kan doorlopen waarmee de transitie wordt voltooid.